

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 66

ЛИСТОПАД • NOVEMBER 2014 • Nr. 22 (2906)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ЩОБ ВСІ БУЛИ ОДНО

Промовляючи до одного українського єпископа на аудієнції в Римі, вселенський архієрей папа Іван ХХІІІ проказав такі слова: «Церква і народ, які видали святого мученика Йосафата, слугу Божого Андрея та ісповідника віри Йосифа Сліпого, не можуть загинути, вони переживуть усі випробування історії, усі переслідування». Цими словами Вселенський Архієрей підкреслив моральну силу і надприродну вартість наших трьох провідників Церкви і народу, які жили, трудилися і терпіли для євангельської ідеї, «щоб усі були одно».

«Ненавидить вас світ – то знайте: мене він ще перед вами зненавидів» (Ів. 15,18). Закерзоння, залишки цвинтаря, українців поляки вигнали звідси 1947 року. С-на: Марцін Сцеліна

Дуже часто люди недооцінюють визначних людей за їхнього життя і навіть ворожо ставляться до них. Святи починають жити після смерті, і чим більше часу минає від їхнього земного життя, тим більше зростає до них пошана в серцях нових поколінь. Сказане особливо відноситься до українського святого Йосафата Кунцевича, ЧСВВ, який віддав своє життя за з'єднання Церков у день 12 листопада 1623 року. Багато років проминуло від мученицької смерті Святого, але праведне його життя і світлий приклад героїських чеснот постійно надихає людей доброї волі.

Очевидно, що і сьогодні не бракує людей, які вважають Йосафата Кунцевича

ворогом Церкви і народу, і сьогодні святий Йосафат є "каменем згіршення" для ворожої нам Москви і для деяких синів нашого народу. Виникає логічне питання: «Чому деякі українці ворожо наставлені до святого Йосафата?»

БУРЕВІЙ В УКРАЇНІ

Йосафат Іван Кунцевич жив у часи релігійно-політичного буревію, який шалів на українських землях. Він народився 1580 року, а відійшов у вічність 1623 року, проживши лише 43 роки. Це був час морального занепаду на наших землях. Провідники Церкви і душпастирі були далекі від євангельського ідеалу, різні нечесні справи стали звичними, монастирі ставали пустою, наші вірні не мали

духовного проводу, коротше – занепад християнського життя. Крім цього наша Церква опинилася між "молотом і кувадлом", бо на західних землях України наша верхівка переходила на латинський обряд, а на сході грозила небезпека від Москви, яка бажала її поневолити. Ця загроза заіснувала в 1589 році, коли царгородський патріарх Єремія II завершив московську Церкву патріархатом, іменуючи московського митрополита Йова першим патріархом Москви.

Ця подія викликала справжній страх у тверезодумаючих ієрархів української Церкви, бо юридичне підчинення нашої Церкви московському патріархатові прирівнювалося поневоленню нашої церковної ідентичності. Тож нічого див-

ного, що наші ієрархи радилися, як рятувати Церкву і вже 24 червня 1590 року було передано до Риму урядову заяву, що наша Церква бажає бути в єдності з Апостольським Престолом у Римі. В 1595 році на синоді в Бересті наші владика підписали текст "Артикулів з'єднання" wraz з проханням прийняти Українську Церкву до єдності з Римом. Через один рік, тобто 1596 року, з'єднання української Церкви з Римом було урядово проголошено на соборі в Бересті. В тій злуці з Римом наші владика бачили одинокий рятунок перед поневоленням нашої Церкви Московією.

МІЖ РИМОМ І МОСКВОЮ

На цьому тлі розгорілася завзята боротьба під кличем:

"Рим чи Москва". Москва всіма можливими засобами старалася поневолити нашу Церкву. Жертвою тієї злочасної політики і боротьби впали тисячі наших вірних, сотні священників, єпископів, між ними і Архієпископ Полоцький Йосафат Кунцевич, ЧСВВ.

На цьому місці годиться додати, що Москва ніколи не переставала своїми облудними письмами очорняти українських провідників Церкви і народу, як наприклад, митрополита Рутського, митрополита Шептицького, кардинала Йосифа Сліпого. Москва сфальшувала історію українського народу й української Церкви і під її впливом деякі українці по сьогоднішній день ворожо наставлені до визначних синів нашого народу.

Продовження на 2 стор. ►

XI

ТРИЩИНА НА ЛЬОДІ

На Рівненщині історична подія: різні конфесії підписали Меморандум про українську помісну Церкву. Московський Патріархат нарешті (хоч і на регіональному рівні) засудив агресію Росії.

Вперше за історію незалежної України представники різних релігійних конфесій на регіональному рівні офіційно погодилися створити робочу групу, яка намагатиметься напрацювати механізм об'єднання конфесій. У Меморандумі, підписаному представниками п'яти конфесій ідеться про те, що всі православні Церкви Рівненської області визнають та моляться за цілісну і єдину державу Україну, що вони виступають за створення української помісної православної Церкви, засуджують дії Росії як агресора щодо захоплення території України і посягання на цілісність і державний суверенітет України, засуджують розпалювання міжрелігійної ворожнечі і захоплення православних храмів однією конфесією іншою. Меморандум, окрім представників православних Церков Рівненщини, підписав також правлячий єпископ Луцького екзархату УГКЦ Йосафат.

Керуючий Рівненською єпархією УПЦ (Московського Патріархату) митрополит Рівненський та Острозький владика Варфоломій, сказав газеті «Рівне Вечірне», що він поставив свій підпис без відома зверхників в Києві та Москві. «Україна вже 23 роки є незалежною державою, шлях до цього був дуже важкий. Ми тикалися, микалися у різних напрямках, були під владою різних держав,

поки не було волі Божої. Ми не знаємо, чи буде з Меморандуму, який ми підписали, якийсь добрий результат, але у нас благі наміри: ми хочемо, аби в Україні була єдина православна Церква. Відтепер ми прикладатимемо свої зусилля, аби ту українську помісну Церкву створили – це нелегке і важливе завдання.»

«Рівне Вечірне»

▼ ЩОБ ВСІ БУЛИ ОДНО

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Ось, для прикладу, пригадаймо собі, що Москва зробила з гетьманом Мазепою. Іван Мазепа бажав свободи і незалежності України, він враз зі шведським королем провадив війну проти Москви. Після перемоги під Полтавою, цар Петро наказав московській Церкві виклясти Мазепу як еретика, і київський православний митрополит Йосаф Кроковський проголосив Мазепу проклятим і відкинутим від Бога. На розпорядження Москви, кожного року в першу неділю посту, в українських церквах торжественно проклинали гетьмана Мазепу, називаючи його "тричі-проклятим відступником", "дияволом", "бунтарем", "другим Юдою", який заслужив собі на "пекельний вогонь".

Йосафат Кунцевич був вір-

ний Христові, вірний Церкві і бажав добра українському народові. В історичних джерелах записані імена численних свідків, які під присягою зізнали, що Йосафат Кунцевич був ревним архієпископом, який з любов'ю ставився до всіх людей, навіть до завзятих ворогів.

ДОБРИЙ ПАСТИР ЖИТТЯ ВІДДАЄ...

Як священник, Йосафат проповідував Христа, навертав душі до Бога словом, молитвою і прикладом свого праведного життя, він тисячі душ навернув до Бога так, що часто називали його "душехватом". Коли митрополит Рутський задумав іменувати Йосафата єпископом, він відмовлявся, благав, і падаючи навколішки, плакав, бо вважав себе негідним бути єпископом, і щойно в душі чернецою по-

слуху прийняв єпископську хіротонію.

Йосафат був добрим пастирем. «Добрий пастир кладе своє життя за вівці.» Він бажав умерти за з'єдинення Церков. Полоцький надрадник, Доротей Ахримович, сказав під присягою, що ніхто з людей ніколи не бажав собі життя так, як Йосафат прагнув смерті... Він часто повторював слова: «Щоб я був гідний прийняти смерть за Христа, Бога, за віру, за з'єднання».

Останню ніч на землі провів Йосафат у молитві. В день смерті він молився в церкві, співав Утреню. Коли під'южена товпа кинулася до його помешкання і почала бити слуг, Йосафат промовив: «Діти, чому ви б'єте моїх слуг? Якщо маєте щось проти мене, ось я». Коли ж вбивця ударом сокири розбив голову Йосафата, він, залитий кров'ю, впав на землю і проказав останні слова:

«О, мій Боже!». Вмираючи, Йосафат підняв свою архієрейську руку і поблагословив убивць. Лиш святий помирає з такою любов'ю.

На похороні Йосафата Кунцевича плакали католики, православні, лютерани, жиди, одним словом, всі присутні плакали. Його тіло довгий час залишалося свіжим, не псувалося. Церковна комісія під присягою ствердила понад триста чудес, які діялися за заступництвом Йосафата. Ті чуда були підтвердженням Господа Бога, що Йосафат був праведним християнином, ревним душпастирем і гідним архієпископом. В 1643 році Церква проголосила його блаженним, а в 1867 році Йосафат Кунцевич був зачислений до лику святих Вселенської Церкви. Його мощі спочивають в Базиліці Святого Петра в Римі, при вівтарі святого Василія Великого, засновника Василі-

янського Чину, до якого належав святий Йосафат.

ЖИТТЯ ЗА ЄДНІСТЬ

Увесь християнський світ молиться за з'єдинення християнських Церков в одній, святій, соборній і апостольській Церкві, щоб «було одне стадо і один пастир». Брак єдності між християнами є згіршенням для нехристиян. Христос-Спаситель молився на Тайній Вечері до Небесного Отця: «Щоб усі були одно, як ти, Отче, в мені, а я в тобі, щоб і вони були в нас об'єднані: щоб світ увірував, що Ти мене послав». Святий Йосафат віддав своє життя за єдність Церков. Молімся, щоб небесний архіпастир Христос-Спаситель, за молитвами святого священномученика Йосафата, прискорив той радісний день, коли буде одне стадо й один пастир. Амінь.

Кир Інокентій Лотоцький, «Місіонер»

ХГ

НА КОРДОНІ З ПЕКЛОМ

Нічого нового – в такому підлому стані обдурена і згвалтована бісами Росія прожила майже століття

і ніяк не хоче виходити на білий світ зі своєї смердючої, запльованої і забризканої кров'ю печери. І щоб ніхто

з проживаючих в пеклі не повірив, що Сонце взагалі буває, сатана з наближеними постійно відряджають бісів

Як і століття тому, після бісівського перевороту в Петрограді, Україна перетворилася на справжнє чистилище на кордоні з пеклом. Там, за державним кордоном нашої країни, звично розгулялися біси, викрикують ім'я свого самовдоволеного сатани-президента. Там зло оголошено добром, мерзоту – доблестю, зрадництво – героїзмом, смерть – життям.

Донецьк, українські захисники летовища, 31 жовтня 2014 р.
С-на: Сергій Лойко

у службові відрядження. Те, що тільки один з них – в Горлівці – назвав себе справжнім ім'ям, даним йому при зачатті сатаною – нічого не змінює. Всі решта – теж біси.

Біс Аксьонов допоміг затягнути в пекло Крим. Біси Болотов і Бородай почали готувати для жертвоприношення сатані тих, що живуть на Донбасі. Всі разом біси збили літак з мирними людьми, які летіли на відпочинок – таке в пеклі люблять найбільше, для бісів такі ласощі не в дивину ще з советських часів, вбити невинного для кожно-

го з них – все одно, що для читача з'їсти шоколадку.

Для того, щоб витягнути Крим і Донбас з пекла, нам необхідно насамперед врятуватися самим. Загибель адогового заповідника на землі визначена – це розуміє кожен, хто хоч раз відкривав Біблію або хоча б підручник історії. Для цього потрібно, щоб на кордонах пекла світило яскраве сонце, щоб ми жили не за брехнею і щоб нас захищало сильне сміливе воїнство.

Біси бояться світла і правди як вогню.

Віталій Портников (з Фейсбуку)

ХГ

ОДНА КУЛЯ НА ДВІ ГОЛОВИ

(77 РОКІВ ТОМУ КОМУНІСТИ ЗАМОРДУВАЛИ ЕЛІТУ НАЦІЇ)

Третього листопада 1937 року в урочищі Сандармох (Карелія, Росія) були розстріляні Лесь Курбас, Валер'ян Підмогильний, Микола Зеров, Микола Куліш та інші яскраві представники української культурної еліти.

Вироки виконував зокрема майор НКВД Матвеев. З 27 жовтня по 4 листопада 1937 року він власноручно замордував пострілом в голову 1111 політичних в'язнів Соловецького Табору. Серед жертв – 290 українських художників, письменників, вчених, священників та державних діячів. Більшість з них загинула 3 листопада.

Таким ось чином отаборені в Москві комуністи знищили еліту української нації.

В Сандармоху закінчився земний шлях геніального режисера Леся Курбаса, драматурга Миколи Куліша, письменника Миколи Зерова, Мирослава Ірчана, Григорія Епіка, Павла Филиповича, Валер'яна Підмогильного, Ми-

хайла Ялового, міністра освіти в уряді УНР Антона Крушельницького, академіків Матвія Яворського та Степана Рудницького та сотні інших.

«Культурний і інтелектуальний цвіт української нації ліг впродовж чотирьох днів: зв'язані до купи, щоб економити, розстріляні на двох однією кулею, зокрема Курбас

і Куліш. Це якийсь надчасовий гротеск, якщо уявити собі отак тих двох геніїв, які були геніальними далеко не тільки в масштабах української культури. Ті розстріли стали метафорою усіх злочинів тієї доби і подальшого шляху українського суспільства. Сандармох є символом нашого скидання з обриву цивілізаційного шляху.» (Оксана Забужко)

Таким чином в Україні були знищені всі ті, хто міг розвивати національну культуру чи, хоча б теоретично, протиставитися советському режимові, ті, хто не був замордований під час війни 1917–22 років, під час репресій 1930-х років та періоду національного геноциду 1932–33-х років.

(«Аргумент», ВВС)

*Віки летять, а в неозорім морі
Єдине сонце для землі горить,
І всі колись з'єднуються в просторі —
Людина, звір, і квітка, і блакить.*

(П. Филипович, фрагмент вірша
«Єдина воля володіє світом»,
жив в роках 1891-1937)

ПАПА ПАВЛО VI ТА УКРАЇНЦІ

Нещодавно Святіший Отець Франциск проголосив блаженним Католицької Церкви свого попередника Слугу Божого папу Павла VI, який очолював Церкву протягом 15 років, тобто від 1963 до 1978 року. Але вже від 1924 року він почав працювати в Державному Секретаріаті Апостольської Столиці, а від 1954 року до вибору на Вселенського Архидієєса, був архієпископом Мілану.

Протягом усього свого життя та діяльності він завжди був близьким до українського народу. Про це писав святої пам'яті архієпископ Мирослав Марусин, який у ті часи тісно співпрацював з владикою Іваном Бучком, Апостольським Візитатором для українців греко-католиків у Західній Європі, був його особистим секретарем, а 1974 року папа Павло VI призначив його Апостольським Візитатором для українців на місце архієпископа Івана Бучка.

Владика Мирослав Марусин пише: «Папа Павло VI, батько всіх християн, любив своєю батьківською любов'ю і наш український народ. А знав він його потреби вже від перших років свого священницького служіння, найперше, як молодий співробітник папи Пія XI, а потім – як права рука ангельського пастиря папи Пія XII».

Преосвященний Марусин згадував, що він особисто пізнав і високо цинив Слугу Божого митрополита Андрея Шептицького, зберігаючи у серці велику пошану до нього, про що не раз згадував владичі Іванові Бучку, якого знав і любив за його відданість Католицькій Церкві.

Йому, великою мірою, завдячують свій порятунок від насилля, а може й смерті, тисячі українських військовополонених. Коли він був Заступником Державного Секретаря, пізно вночі прийняв Архидієєса Івана Бучка, коли той прийшов до папи Пія XII просити порятунку для понад десяти тисяч українських полонених воїнів у Ріміні.

У важкі повоєнні роки він розумів духовні й матеріальні потреби наших скитальців, зокрема, науковців і студентів. Саме він знайшов спосіб,

як врятувати моці святого Йосафата, Архидієєса Полоцького, коли у Відні їм загрожувало знищення. Джіованні Монтіні особисто зайнявся справою перевезення нетлінних мощей святого Йосафата до Риму.

У всіх складних справах архієпископ Іван Бучко завжди мав вільний доступ до Державного Секретаріату, а тим самим – і до Святішого Отця, як про це свідчать численні листи за підписом монсенйора Монтіні, світлина та інші документи.

У вересні 1969 року папа Павло VI зволив особисто прибути на урочисте посвячення собору Святої Софії в Римі та з цієї нагоди подарував частину мощей святого папи Климента. Папа Павло VI підніс до кардинальської гідності Йосифа Сліпого і ставився до Первоієрарха української католицької Церкви з особливою братньою любов'ю. Павло VI подбав про те, щоб за його часів українська Церква мала у Ватикані своїх представників на найвищих становищах, наприклад, у Конгрегації для Східних Церков, в Комісії Інтерпретації Декретів II Ватиканського Собору.

Папа Павло VI був великим захисником "Мовчазної Церкви". Він часто зізнався,

що це – його «найболючіша рана». 29 вересня 1963 року, виступаючи на Вселенському Соборі, він заявив: «Нам треба бути реалістами і у жодний спосіб не приховувати тієї рани, яка з багатьох причин, доходить аж до цього Вселенського Собору. Невже можемо бути сліпими і не спостерегти, що на цьому зібранні є чимало порожніх місць? Коли ми про це згадуємо, нашу думку обтяжує те, що знаємо, а ще більше те, чого нам не дано знати: про священну ієрархію, про ченців і богопосвячених осіб, і чимало тих наших дітей, які зазнають тривоги, переслідувань, нестачі, утисків заради своєї непохитної віри в Христа і Церкву».

Подібні думки й почуття папа Павло VI висловив у липні 1977 року, приймаючи українських професорів і студентів, наголосивши, що поділяє страждання української греко-католицької Церкви. Своє звернення до них він завершив таким словами: «Оце ваше загальне горе і скорбота повсякчас присутне. В ньому і ми беремо участь, і про нього раз у раз думаємо, і проказуємо молитву: за вас, за всі ваші добрі й здорові намірення, і супроводимо їх особливим апостольським благословенням».

Радіо Ватикан

З ПАПОЮ ФРАНЦИСКОМ ПРО НОВУ ЄВАНГЕЛІЗАЦІЮ

У сучасному світі, з огляду на швидкість комунікацій та користюлюбну вибірковість змісту, здійснювану засобами інформації, послання, яке звичаємо, більше, ніж будь-коли, ризикує виявитися спотвореним та применшеним до деяких своїх другорядних аспектів. З цього випливає, що деякі питання, які становлять частину морального вчення Церкви, залишаються поза контекстом, який надає їм сенсу», – пише папа Франциск у першому розділі Апостольського Напоумлення «Радість Євангелія», роздумуючи над необхідністю місійного перетворення Церкви, додаючи, що це спричиняється до того, що сама благовість у такому випадку ідентифікується з хоч і важливими, але другорядними аспектами, які «не виявляють суті послання Ісуса Христа».

«Отож, варто бути реалістами, – наголосив він, – і не вважати samozрозумілим те, що наші співрозмовники знають цілісне тло того, що ми говоримо, чи можуть поєднати наші слова із суттєвим ядром Євангелія» (п. 34).

Тому, на думку Наступника Святого Петра, місійне душпастирство не означає «розрізнене передавання безлічі доктрин», яке воно намагається нав'язати силою наполегливості. Прийняти місійний стиль, здатний насправді досягти всіх без винятку, означає таке звичення, яке «зосереджується на суттєвому, на тому, що є найкращим, найбільшим, найпривабливі-

шим, й, одночасно, найнеобхіднішим» (п. 35).

Святіший Отець пригадує, що всі об'явлені істини «походять із того самого божественного джерела», і в них слід однаково вірити. Але деякі з них «важливіші для безпосереднього вираження суті Євангелія». Папа посилається на II Ватиканський Собор, який стверджував, що існує певний порядок, своєрідна «ієрархія» істин католицької доктрини, у залежності від зв'язку з основами християнської віри. «І це стосується як догм віри, так і цілісності вчення Церкви, включаючи моральне» (п. 36).

Радіо Ватикан

КОРОТКО

ПАТРІАРХ СВЯТОСЛАВ ДО СВІТУ

«Зараз Україна переживає іноземну агресію, «гібридну війну», яка включає в себе неоголошене військове вторгнення, серйозний економічний тиск і величезну кампанію. Тому прошу наших друзів у всьому світі: в ім'я справедливості та Христа стати на бік тих, кого гноблять у нашій країні. Станьте на знак солідарності на бік народу, якого пригноблювали протягом багатьох років і який зараз піднімається, щоб повернути свою гідність. Допоможіть нам захистити свободу і демократію.»

За його словами, в останній рік вперше суспільство України, а особливо Схід та Південь, відкрили для себе Церкву як матір та вчительку: «Бо наша Церква брала участь у народній драмі життя та смерті. Тисячі людей навчилися молитися: вони відкрили присутність живого Бога у своєму житті та стали християнами. Ось так ми здійснювали нову євангелізацію, проголошену папою Іваном Павлом II та папою Бенедиктом XVI.» (З інтерв'ю патріарха Святослава американському виданню «Національний Оглядач») (Департамент Інформації УГКЦ)

К

МАККЕЙН: ІСТОРІЯ СУДИТИМЕ ОБАМУ ЗА УКРАЇНЦІВ

Американський сенатор Джон Маккейн виступив з різкою критикою президента США Б. Обами, якого вважає відповідальним за ненадання Україні зброї. «Коли я говорю своїм виборцям, що після того, що робить Путін, ми досі не надали українцям зброї, вони в це не вірять. Вони не вірять, що ми можемо спостерігати, як українці вмирають у той час, як ми навіть не надаємо їм зброю для захисту. Історія судитиме цього президента не тільки як невдалого президента, але як того, хто відповідальний за безглузду загибель невинних українців.» (Радіо Свобода)

К

РПЦ МП І ХРИСТІАНСТВО

«Мене просвітило: сучасне православ'я у версії РПЦ МП не є християнством. Російська Церква, зберігши деякі зовнішні форми та ритуали християнства, еволюціонувала у націоналістичний культ російської державності з відкупленням гріхів шляхом любові до неї. Там немає місця для християнського милосердя та смиренності, навпаки, культивуються безпошадність до ворогів і лицемір'я – як вищі форми прояви духа людини.» Альфред Кох, російський державний діяч, в 1990-их – заступник голови уряду Росії. (з Фейсбуку)

К

ЗНАЙДЕНО РЕШТКИ АРМІЇ ЄГИПЕТСЬКОГО ФАРАОНА

Єгипетське міністерство у справах старожитностей повідомило про важливу знахідку, зроблену командою підводних археологів на дні Суецької Затоки Червоного Моря. На морському дні в півтора кілометрах від берега в районі міста Рас Раріб археологи знайшли рештки давньоєгипетської армії, що датуються XIV сторіччям до Р.Х., епохою фараона Ехнатона. На ділянці в 200 квадратних метрів було виявлено близько 400 скелетів, сотні предметів зброї та амуніції, а також уламки бойових колісниць. Міжнародні ЗМІ, зокрема World News Daily Report, повідомляючи про знахідку, винесли в заголовок твердження про те, що знайдена армія, яка намагалася зупинити вихід євреїв з Єгипту. Професор Авед Ель Мухаммад Гадер з Каїрського Університету не виключає, що зроблена його командою знахідка може бути підтвердженням біблійної історії. (Католицький Оглядач)

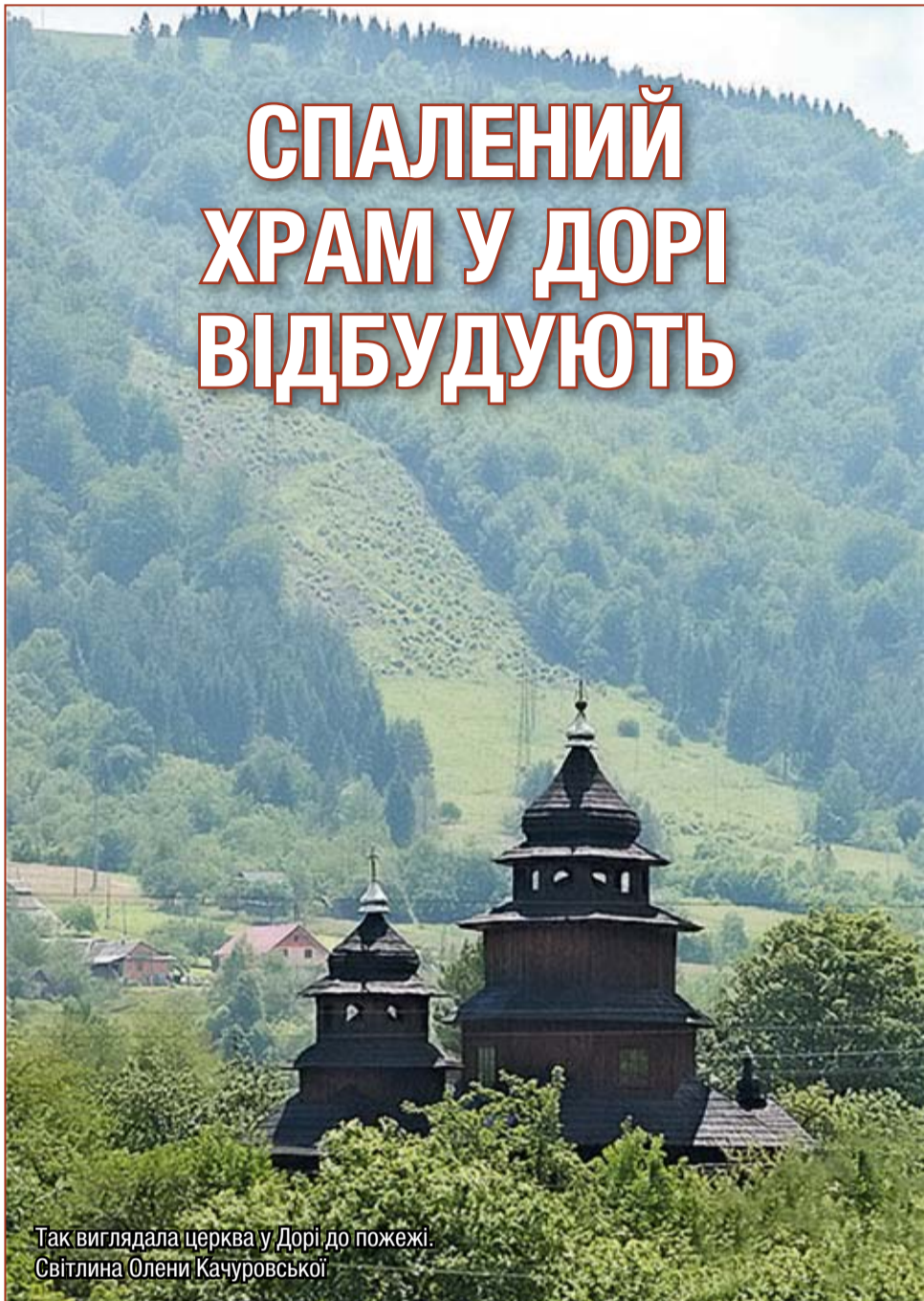
К

ПОМЕР КАХА БЕНДУКІДЗЕ

Колишній міністр економіки Грузії Каха Бендукідзе помер у віці 58 років. Був батьком ліберальних економічних реформ у Грузії. Любив Україну. В травні Каху Бендукідзе запросили до дорадчої ради при кабінеті міністрів України. Помер у Лондоні, де перебував на реабілітації після операції на серці. Колишній президент Грузії М. Саакашвілі повідомив, що Покійному готували місце в новому уряді України. «Сьогодні вже немає сенсу тримати в секреті те, що розглядалося його призначення на урядову посаду в Україні. Саме для узгодження деталей цього призначення його і чекали в Києві. Людину, яку буквально прогнали з Грузії, запрошувала до себе країна в десять разів більша за нашу. Працюючи в Україні він би зробив велику службу Грузії». Пан Саакашвілі відзначив, що у Касі Бендукідзе «дивовижним чином поєднувалося незвичайна доброта і водночас абсолютна непримиренність до зла». (BBC)

СПАЛЕНИЙ ХРАМ У ДОРІ ВІДБУДУЮТЬ

Так виглядала церква у Дорі до пожежі.
Світлина Олени Качуровської

Храм у Дорі (Івано-Франківська обл.) був збудований у 30-тих роках минулого століття з дерева, без жодного цвяха. Він відомий далеко за межами Прикарпаття, оскільки відіграв важливу роль в історії УГКЦ за часів підпілля Церкви. Тут служив відомий еромонах-студит Порфирій, люди отримували зцілення тілесні та, перш за все – духовні. Церква і монастир поруч віддавна є центром паломництва. Храм згорів 15 березня цього року.

Новий храм буде – як і попередній – на честь пророка Іллі. Вже заготовлено дерево і залито фундамент. Архітектором сакральної споруди є Роман Сулик зі Львова. Зусиллями благодійників і влади зібрано кошти, закуплено матеріали.

Хто винен в трагедії, яка сталася в березні – не відомо. В МНС висловилися про коротке замикання. Але, як стверджує брат Мирон, в тому місці, де з'явилося полум'я, не було ні електричних приладів, ні навіть свічок. Щодо його версії підпалу то, як каже монах: «За руку ніхто нікого не зловив. Десять тижнів після того в Канаді теж сталася подібна трагедія з церквою пророка Іллі і загасити пожежу завадив вітер. Можливо, це Бог нам засвідчує жертву в такий складний час в Україні. Щоб ми теж чимось жертвували для того, аби в державі був мир і спокій». **(CREDO)**

ХГ

КОЖНОГО З НАС БОГ КЛИЧЕ ЩЕ З ДИТИНСТВА

У кожної людини в житті є своє покликання, своя стежина до Бога. Серед різноманітних покликань особливим є покликання до монашого життя. Воно зароджується по-різному, кожен має свій особливий шлях. Багато хто з прочан саме на святій землі Унівської Лаври відчув, що Бог кличе його до досконалішого життя, до самовідречення та духовного подвигу.

ХГ

Мені здається, що кожного з нас Бог кличе ще з дитинства. Пригадую, коли мати привела мене малого до церкви, дала в руки офірку – і вже там, серед багатьох вірних, я відчував запрошення Бога перебувати з Ним у тиші серця. І я приймав це запрошення. Можливо, це було підсвідомо, але в дитинстві ми багато рішень приймаємо саме інтуїтивно та підсвідомо. У дорослому віці перемагало бажання усвідомити це запрошення Бога. І я шукав усвідомлення у церкві, читанні св. Письма, у молитвах. Але, як не знаємо звідки починає дмухати вітер і де завершує свій біг, так само складно визначити, коли почав мене вести Святий Дух і до якої по-святи Він мене приведе.

Найбільше свідчення життя з Богом я отримав від монахів і монахинь. Вони передавали мені, самі того не знаючи, мовчазне свідчення життя в Бозі. Цим запрошували і мене віддати своє життя Господу, засвідчуючи, що це найбільше щастя. Особливо на мене вплинув о. Онуфрій (Репецький) ЧСВВ, з яким я познайомився під час навчання у Харківському Військово-Університеті. Отець допоміг мені усвідомити те, чого я прагнув з дитинства, – що життя в Бозі є найбільшим щастям. Тоді, в часі навчання, мені пощастило піти прощеною до Унівської Лаври, і там я вперше зустрівся з монахами студитами. Мене вразила атмосфера, яка панувала в монастирі. Я був захоплений монашим співом. І ще, я там відчув якусь незбагненну єдність братів, хоч вони й були такі

різні, займались різними справами. Тоді я і відчув тихе запрошення Святого Духа жити богопосвяченим життям.

Остаточно покинути Збройні Сили України та вступити до семінарії я вирішив у 2000 році, після двох років служби у м. Надвірна. Допоміг це рішення прийняти та підтримав мене о. Зиновій, священник з смт. Підволочиськ.

Залишити світ і піти до монастиря я відчув себе готовим після закінчення студій у Івано-Франківській Теологічній Академії. Та в монастирі Бог не дозволяє зупинятися, а кличе далі. Нові вимоги та обов'язки спонукають просити в Бога допомоги, а Господь радо дає свою ласку тим, хто її просить. У Святотроїцькому зарваницькому монастирі я отримав доручення та благословення від настоятеля ерм. Самуїла оздоблювати монастирську церкву різьбою по дереву. І хоч я ніколи в житті не різбив, та мені вдалося, з Божою допомогою, виконати кілька робіт у храмі. Божа сила справді проявляється у нашому безсиллі. Я і далі малюю ескізи для різьблень, які тепер прикрашають наш храм. І це також можливість виявити свою любов до Бога. Та більше ми можемо Його прославити у дрібницях нашого життя, якщо їх із вдячністю приймаємо. Мабуть, саме через дрібнички Бог веде нас до зречення себе і віддання свого життя Йому, даруючи взаємін владу над собою і своїми пристрастями.

**Еромонах Віталій (Комаров),
«Унівський прочанин»**

ХГ

[Українці у Швеції]

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ДУШПАСТИРЮВАННЯ В ШВЕЦІЇ (частина 5, остання)

Наша Українська Греко-Католицька Церква є присутня в Швеції через діяльність нашого українського душпастирства (Української Місії). Регулярні Богослужіння, уділювання Святих Таїнств, проповідання Божого Слова, наука релігії (зустрічі з дітьми/молоддю), духовні віднови-реколекції для вірних, місцеві паломництва, відвідування хворих, самотніх, ув'язнених; святкування релігійних свят та відзначення державних і громадських подій, дають нашим вірним почуття приналежності до свого народу та своєї Церкви, яка є частиною Вселенської Христової Церкви. Душпастирська візитація Екзарха – преосвященного владика Петра

Крика, яка проходила в Швеції з 30-го березня по 2-ге квітня 2012 р., засвідчує про Христову любов нашої Церкви до своїх вірних, та її піклування про їхнє спасіння.

В Швеції наше душпастирство діє в організованій структурі Римо-Католицької Церкви, зберігаючи за собою право до рідного обряду і церковної традиції. Святі Таїнства, які уділяю вірним, є для них радісною зустріччю з Христом. Українське греко-католицьке душпастирство вітає всіх, які бажають молитися в нашому обряді.

**Для «ХГ» о. Мирослав Костів,
душпастир в Швеції**

Служба Божа в головному храмі в Стокгольмі, править о. М. Костів

25 років тому здійснилось...

ХГ

ЧЕКАЄМО НА РЕАБІЛІТАЦІЮ ТА РЕСТИТУЦІЮ

ХГ

Під час урочистого відзначення 25-ліття виходу Української Греко-Католицької Церкви з підпілля патріарх Святослав наголосив на тому, що здобуття легального статусу, яке відбулося 25 років тому, стало лише першим кроком для повноцінного відновлення її діяльності після заборони 1946 року. Наступними кроками мала б стати повна реабілітація УГКЦ та реституція незаконно відчуженого майна.

Проте, незважаючи на численні звертання провладу УГКЦ до державної влади, досі це питання залишається відкритим, зазначив Блаженніший Святослав. «Незважаючи на численні намагання вірних і духовенства УГКЦ, яких підтримали деякі політики та громадські лідери, влада незалежної України досі не вирішила питання щодо реабілітації УГКЦ та не прийняла відповідних кроків для подолання інших наслідків тоталітарного насильства над свободою сумління, як цього вимагає історична справедливість», – сказав він. На основі закону «Про ре-

білітацію жертв політичних репресій на Україні», прийнятого в квітні 1991 року, реабілітовані окремі особи, проте не Церква як інституція.

З питанням реабілітації (повернення доброго імені, відновлення в правах) також пов'язана реституція майна – повернення незаконно відчуженої власності. Не вдаючись у юридичні тонкощі, патріарх Святослав зазначив, що до вирішення питання про повернення Церквам і релігійним організаціям майна, експропрійованого тоталітарним режимом варто підходити комплексно, відповідно

до зобов'язань України перед Радою Європи, до якої Україна вступила в 1995 році.

«Брутальне порушення справедливості і наруга над Церквами і релігійними організаціями, які проявились у час їхньої насильної ліквідації комуністичним режимом вимагає повернення незаконно забраного майна його власникові, а європейська інтеграція нашої держави передбачає імплементацію міжнародних правових норм у наше законодавство. Отже, історично та за справедливістю, майно має бути передано його справжнім власникам чи повинні бути встановлені справедли-

ві компенсаційні механізми за майно, яке повернути неможливо», – пояснив він.

На даний момент існує кілька невирішених питань на законодавчому рівні: у нормативно-правових актах немає критеріїв визначення культового майна, більшість «культових будівель та майна» повертається релігійним організаціям не у власність, а у безоплатне користування, що насправді не є відновленням Церкви в правах. Крім того Церква як релігійне об'єднання, позбавлена в Україні правосуб'єктності, а отже не має навіть теоретичної можливості набувати

статусу юридичної особи. «Прикро, що Радянський Союз, який нищив нашу Церкву, зробив для нас у плані легалізації та узаконення нашої діяльності більше, ніж незалежна Україна за всі роки свого існування. Фактично дозвіл Горбачова реєструвати наші громади був єдиним кроком назустріч УГКЦ за всі 25 років. Думаю, що перед новою владою ці питання ми мусимо підіймати з новою силою», – висловив свої сподівання глава УГКЦ, додавши, що зараз юристи працюють над написанням нового проекту закону про реституцію церковної власності. (ПІСУ)

ХГ

ЯК ГОЛОДОМОР ЗМІНИВ УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО

Колишнє спільне майно громади раптом стало заборонене для користування.

Не можна було ні ловити рибу, ні збирати грибів, ні зерна, бо це все було державне майно.

У людей забирали спільний громадський ресурс, створюючи колективний (а насправді державний).

До колективізації абсолютну більшість села складали господарі. Вони жили з індивідуального господарства, мали землю, худобу, іноді якесь виробництво на кшталт млина. Хтось мав більше, хтось менше, але була можливість заробляти, продаючи надлишки продукції, і люди купували коней, худобу, механізми.

Земельні наділи люди отримали під час так званої «порізки», коли землю розподіляли між селянами. Це була епохальна подія для села. Ця земля передавалася далі по родині, з неї жили і жили непогано. Земля була в усіх. В серпні 1929 року Раднарком (кабінет міністрів) УССР ухвалює постанову про ознаки куркульських господарств. Тих господарів, про яких ми говорили, почали називати куркулями (до 1929-го це слово на селі не вживалося).

Які ознаки цих куркульських господарств? Якщо в господарстві є млин, олійниця, круподерня, просорушка, вовночухральня, сушарня, шкіряний завод, шаповальня, цегельня або інше промис-

лове підприємство, а також вітряк або водяний млин. Це те, що мала кожна родина.

Господарів змушували віддавати в колгосп усе: від землі до інвентарю. Це шокувало селян, адже була повага до майна – що є межа («межа – святе діло»), що кожна людина має своє. Чому вона повинна віддавати ту корову чи свиню? Якщо люди не хотіли віддавати худобу і різали її, щоб її з'їсти, їх за це також заарештовували, бо худоба вже вважалася державним майном, хоча її власники до колгоспу ще не вступили.

МАЙСТРИ

Село втратило індивідуальних майстрів. Зазвичай кожна родина мала свого кустаря або ремісника. Тому що до 1930-х років у багатьох селах не було крамниць. Хтось був гончарем, хтось мав олійницю, ті займалися мисливством, ті рибальством, ті шили взуття, одяг. Продуктами своєї праці можна було мінятися: ложки в обмін на глечики тощо. Або на ярмарок одвезти. У 1929-ому оголосили загальну колективізацію, почали створювати колгоспи, артілі, комуни тощо. В артілі й зганяли цих ремісників.

Це ремісницький аналог колгоспу.

Колишнє спільне майно громади раптом стало заборонене для користування. Те, що було в селі, охоронялося – поля, ліси, ставки, річки. Не можна було ні ловити рибу, ні збирати грибів, ні зерна, бо це все було державне майно. У людей забирали спільний громадський ресурс, створюючи колективний (а насправді державний).

ЛЕДАРИ ТА П'ЯНИЦІ

Те, що королями життя раптом стали не працюючі люди, а ледарі і п'яниці, перевернуло селянську свідомість. Бо хто розкуркулював, заганяв у колгоспи й забирив хліб? Були місцеві активісти, а на чолі активістів завжди був хтось уповноважений з району з НКВС. Часто такі активісти говорили російською мовою, тобто були не з України (а, може, з міста). І ці активісти ходили по 10–15 разів, залякуючи, щоб людина вступила до колгоспу.

Уповноважені вибирали в селі найбільш агресивних, деморалізованих, ледачих. Це одиничні персонажі, 3–5 чоловік на середнє село – до колективізації вони навіть

не мали господарства свого, бо були або ледарями, або алкоголіками. От уявляєте, все життя вони піддавалися обструкції з боку громади, а тут такий шанс. Учора тебе ніхто не поважав, а сьогодні ти представник влади. Приходять комуністи і кажуть: «Ви будете керувати в селі, розкуркулювати людей, забирати в них, тому що це треба для влади». Вони йшли на це з задоволенням, і ходили з цим уповноваженням по хатах. А потім уже вони приходили без уповноваженого і робили, що хотіли. І поводитися жорстоко – це була ніби така помста за те, що їх раніше висміювали, а тепер вони можуть прийти до господаря, зняти з нього останній кожух, вигнати босим на сніг і казати: «Я тебе відправлю в Сибір». Їх називали і комнезами, і комуняки, і червоношкірі, й чорношкірі, бригади, буксирі. Часто залучалися до таких бригад діти. Їх брали зі шкіл.

«НЕСУНИ»

До голоду в селі майже не було крадіжок. Хати підпиралися або віником, або кілочком чи камінчиком. Ще раніше, на початку ХХ століття, якщо когось ловили на крадіжці –

зазвичай це були конокради – то суд здійснювала громада. Зловленого вели через усе село, могли роздягнути, могли в нього кидати камінцями чи грудками, висміювати. За 3–5 років ставлення до крадіжки у свідомості людей змінилося радикально. Після колективізації й Голодомору навіть була приказка виникла: «Ніч – мати, не вкрадеш – не будеш мати».

У 1930-их з'явився термін, відомий нам з часів перебудови – «несуни». Люди вважали, що якщо вони нічого не отримали за трудові дні в колгоспі, то вони повинні щось взяти, що це не крадіжка, а компенсація за недоплачене. Вони могли брати якийсь буряк. І то, його треба було вкрати: сховати в халяви чи під спідницю, чи якусь гичку, чи зерно, борошно. Спершу вони вважали, що це їхня плата, а потім стали робити це вже за звичкою.

3 ГОСПОДАРІВ В КОЛГОСПНИКІВ

88–90% всього працездатного сільського населення були загнані в колективні господарства, і з'являється новий соціальний тип – колгоспник.

Продовження на 6 стор. ►

▼ ЯК ГОЛОДОМОР ЗМІНИВ УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО

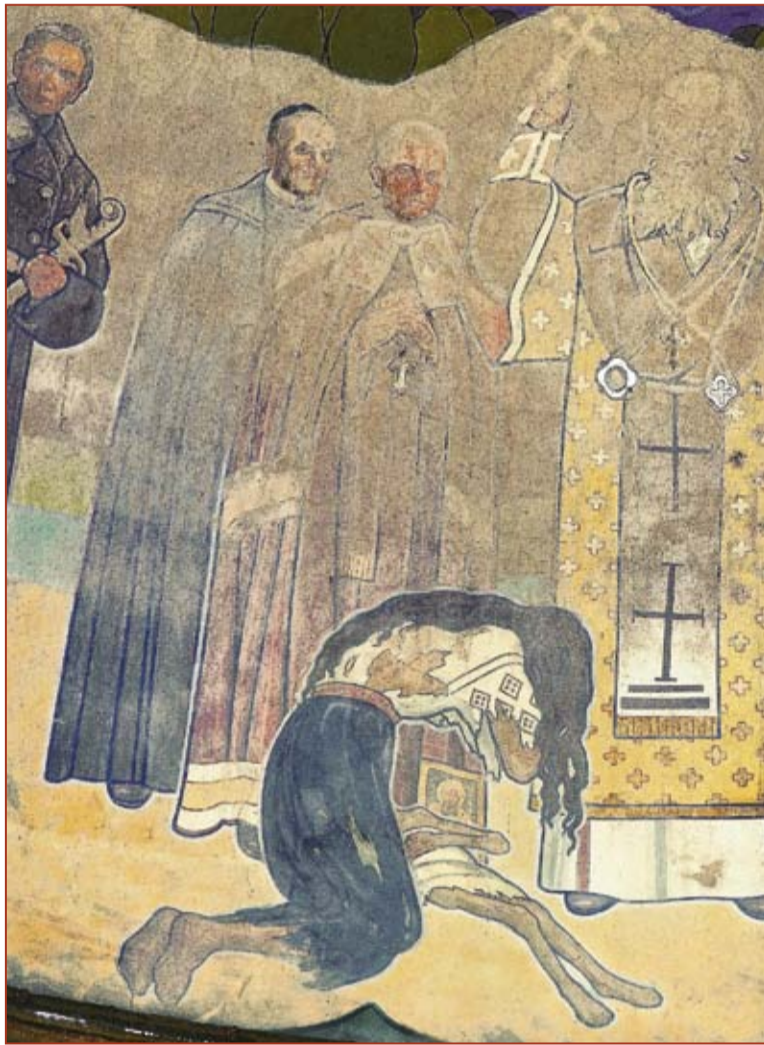
▼ Продовження. Початок на 5 стор.

Це вони замість «Хто межу ламає, той віку не доживає» запровадили приказку «Щоб межі не знати, треба в колгосп вступати». За 3–4 роки формується нова соціальна ієрархія на селі: голова колективного господарства, його заступники, керівники середньої ланки... Замість об'єднаного авторитету громади постав посадовий авторитет окремих осіб.

Руйнувалися сімейні зв'язки між поколіннями. У 1930-х роках були створені ясла, щоб дітей вже не доглядали вдома. В 1932 році, коли не було чим підгодувати тих дітей, ясла позакривали. А оскільки жінки й далі працювали в колгоспах, то старі люди й діти, які залишилися, найперше страждали від голоду. Звичай доглядати за ними зник – бо активні люди або втікали в пошуках заробітку, або працювали в колгоспі. Руйнувалося навіть подружнє життя – за невиконання хлібозаготівель людей іноді змушували розлучатися. Це було таке покарання.

Народження, весілля і похорон – три найважливіших складових селянського життя. Те, що називається обрядовістю. Змінилося радикально. Хрещення заборонялися. Люди йшли багато кілометрів, шукали якогось священика, він перевдягався в просту людину, вночі приходив, закривалися вікна, і таким чином дитину хрестили. При цьому жінки часто знищували метрики – свідоцтво про народження, в якому був запис про хрещення. Бо їх виженуть з колгоспу, і вони наразять себе на голодну смерть. Це теж формувало той підпільний, настрашений стан, який і досі можна відчутти в селі.

Якщо дитину ще намагалися якось похрестити, то вінчання вже не так дотримувалися. З'явився такий новий тип одруження як «сходити-

Юліан Буцманюк, розпис центральної частини храму Різдва Христового (фрагмент), Жовква. Буцманюк почав розпис у 1935 році, коли в СРСР вже відбувся Голодомор, лютували репресії. Мабуть, це і надихнуло митця на крок, відважний навіть для «демократичних» українських традицій: він вирішив зобразити на стінах храму героїв української історії. (Віктор Заславський)

„Те, що королями життя раптом стали не працюючі люди, а ледарі і п'яниці, перевернуло селянську свідомість“

ся» – вже не казали «одружився» чи «взяв її», а «зійшлися». Щось на кшталт цивільного шлюбу.

До смерті в селі ставилися з розумінням – є приказка «Якби не вмирили, то небо б підпирали». Але завжди була повага до покійника. Його омивали, одспівували, читали молитви над ним. І коли прийшов голод, коли не було трун, то ховали

у скринях, у якихось ящиках. Священик і тут заборонявся. І саме після 1933 року на похоронах з'являється духовна музика – оркестр як заміник священика.

Замість церковного робили альтернативне дозвілля: клуби чи хати-читальні, причому в тих же церквах. Партійці зганяли дівчат у церкву-клуб і змушували там танцювати. Це був такий

переворот у свідомості – танцювати в церкві! – щоб люди ставали пригнічені, байдужі. В них зароджувався страх, який передавався ще наступним поколінням. Я думаю, що й нам цей страх перед владою передався.

Масове вживання й виробництво самогону – теж дарунок Голодомору. До 1930-их алкоголь вживали на свята. На весіллях була чарка і бутель з горілкою. Якщо ця чарка по колу обійде двічі-тричі, то це й називалося «випити». А активісти, які розкуркулять людину, заберуть їжу, майно, увечері цей подвиг святкували з п'янкою. Новий стандарт святкового застілля формували, так би мовити.

Ставлення до майна різко змінилося, стало байдужим – я ще пам'ятаю по селах 1980-их такі хати, де ліжко залізне, стіл, фіранки, і більше нічого. Люди зранку в колгоспі, ввечері прийшли й переночували. Не треба накопичувати, збирати, краще жити. Все життя проходило в колгоспі.

Змінилася культура споживання їжі. Родина завжди збиралася разом, бо це був ритуал: батько на чолі, всі по черзі. Під час Голодомору хто коли встиг, тоді й поїв. До того ж змінився кількісний і якісний склад їжі, і самі страви змінилися. Відповідно змінилося ставлення до батька,

Канібалізм, про який так часто говорять, насправді не був масово поширений. В архівах я виявила, що за фактом канібалізму тоді по всій УСРС було зареєстровано 2 тисячі кримінальних справ. Це не було поширеним явищем, і відбувалося тільки на ґрунті повного руйнування психіки.

Натомість поширеним явищем стали самогубства. Були такі випадки, що жінки часто запалювали в печі вогонь, утворювали чадний дим, закривали вікна й двері, і вся сім'я з дітьми так зводили рахунки з життям.

Масово поширилися вбивства. Переважно з боку активістів, які вірили у свою всевладність і чинили самосуди. От об'їждчик на полі побачив жінку, що підняла колоски, то він її нагайкою з металевими кінчиками. І так, що або він її вб'є на полі, або вона прийде додому, і від тих ран може померти.

Масовим явищем стали доноси. До того місцеві проблеми намагалися вирішити в селі, а не вплутувати в це владу. Роберт Конквест відомий цей феномен до психічних симптомів, які виникли внаслідок голоду. Люди боялися один одного і не довіряли навіть сусідам. Вночі, коли мололи якісь рештки, ставили на варту дитину – щоб ніхто не побачив. Про яку солідарність громади тут може йтися? Через страх і непевність часто доносили першими на сусіда, бо думали, що він скаже. І доноси заохочувалися. Була премія – 10–15% від знайденого. Після Голодомору донос став не ганебним явищем, а проявом громадської свідомості.

Внаслідок Голодомору люди почали створювати запаси. Моя бабуся постійно зберігала сірники, сухарі і сіль – «а раптом щось?». В села не допускали товари, часто згадується про відсутність солі, якої не було взагалі, варили стару шкіру.

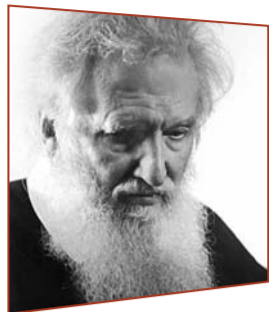
Розповідь Олеси Стасюк, записав Павло Солодько, «Історична Правда»

ПРО «ВОСКРЕСЛОГО» ВОЇНА

Пригадуєте, 29 травня сталася жахлива трагедія, в районі гори Карачун був збитий військово-транспортний гвинтокрил Мі-8 з генералом Нацгвардії Сергієм Кульчицьким на борту (див. «ХГ» ч. 11). ЗМІ тоді повідомили, що загинули всі 14 осіб, які були на борту. Але, виявляється, один з членів екіпажу, вижив! І зараз він в Хорватії на реабілітації. ОЛЕКСАНДР МАКЕЄНКО, з Олександрії, був за штурвалом того гвинтокрила. Найскладніші переломи обох рук і ніг, компресійний перелом хребта... Але організм впорався. Саша йде на поправку. Хоча психологічно йому жахливо важко і досі жахливо боляче згадувати про те, що трапилось. Але погляд сильний, не зламанний. «Ми летіли над фруктовим садом, – розповів Олександр. – Все сталося дуже несподівано, не було ні характерного для ПЗРК хлопка, взагалі нічого. Просто раз і все». Швидше за все, збили з великокаліберного кулемета. Олександр думає про те, як швидше видужати і повернутися на фронт. Інших варіантів не розглядає.

Роман Бочкала (з Фейсбуку)

До 70-річчя смерті Великого Митрополита

XI

МОЯ ПЕРША ЗУСТРІЧ З МИТРОПОЛИТОМ

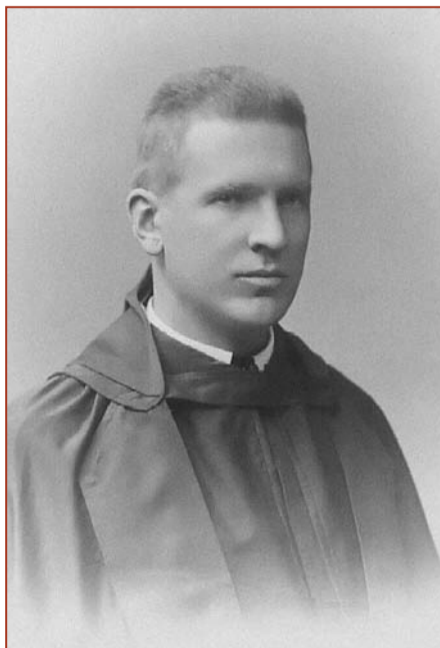
Вона сталася при досить дивних обставинах, які самі характеризують великість духа і християнськість поступків та настроїв небіжчика Митрополита. Це було в 1908 р. напровесні в Льоврані на березі Адрійського моря недалеко Фіюме; я тоді лікував там свій плеврит, набутий у тюрмі в 1907 році; випущений з тюрми 22 XII 1907, я мусів негайно виїхати на три роки за кордон і на пораду наших львівських лікарів зараз же після Нового Року 1908 поїхав до Льоврани, де і жив в готелі п. Романчука, сина посла до австрійського парламенту. Там мені довелося познайомитися з поетом Петром Карманським, який учив дітей п. Романчука.

Десь при кінці лютого, йдучи понад берегом, я побачив досить дивну пару ченців: одного дуже високого з невеликою бородою, гарного, з незвичайно інтелігентним обличчям, а другого, порівняно з першим, низького росту, але кремезного, без бороди. Вони були в католицькій одежі. Вернувшись до готелю я розповів про цю появу Карманському, який запитав мене з якимсь острахом в голосі: – А не чули, якою мовою вони балакали? – Ні, не чув. А чому ви про це питаєте? – Бачите, коли б українською, то це могли б бути Митрополит Шептицький і брат Йосиф. – А чому ви ніби злякалися, як мені здалося з вашого голосу і виразу обличчя? – О, це довга історія, але я розкажу вам.

Митрополит дуже багато зробив для мене, можна сказати, як батько рідний ставився до мене. В гімназії я писав вірші на релігійні теми. Митрополит зробив мене своїм стипендіатом і по скінченні гімназії вислав у Рим в нашу греко-католицьку колегію. Видав теж збірку моїх віршів. Але в Римі по двох роках після вступу до колегії я познайомився з одною південно-американською комуністкою і у висліді цього знайомства одного гарного ранку заявив ректорові колегії, що я атеїст. Ректор приказав мені негайно ж залишити колегію і дав гроші на життя деякий час у готелі. За годину мене вже не було в колегії. Після того я записався у віденський університет і одночасно заробляв собі тут, у Льоврані, гроші на життя й науку. Але найбільше я почуваю себе винним супроти Митрополита, від якого я зазнав стільки доброзичливості і якого я так завів у його надіях на мене, як на релігійного поета. Тепер я боюсь зустрічі з ним, бо чим би я мав виправдатися перед ним?

Якраз тоді почав віяти тіроко, тобто південний вітер, який приносить дощ, нудьгу і біль голови і який тоді віяв аж одинадцять днів. Уже на четвертий день у всіх боліли голови, а дощ лив як з відра. Приходилося мені під тим дощем проходжуватись, бо сидіти в кімнаті на дощ було неможливо. На сьомий день того тірока я сидів у великій залі, яка була зовсім порожня, бо в часі того дощу ніхто не приїздив на курорт. Я заглибився в читання італійського часопису, аж мене відірвала від нього поява Карманського. Він був увесь мокрий і дуже схвильований. – Що з вами? – запитав я його. – Я не знаю, що мені робити. Я запросив Митрополита на каву в четвер о четвертій годині, а тепер не знаю, як мені бути. – Почекайте, сказав я, розкажіть толком, помалу, як все було і я вам пораджу що-небудь, коли ситуація буде сприятлива для поради.

Я йшов берегом у страшній дощі і зняв свій цвікер, бо його заливало дощем і нічого не міг бачити. Але без цвікера я також нічого не бачив, бо ж я дуже короткозорий. Ідучи так біля якогось дому я несподівано почув десь вгорі надімною: – Здорові були, пане Карманський! і я пізнав голос Митрополита Шептицького. Я просто наткнувся на нього і не мав куди ні його обійти, ні завернути. Я в тому моменті почув себе саме так, як син Тараса Бульби Андрій, коли батько спинив за гнущечку його коня. Але Митрополит подав мені руку і сказав. – Прошу зайти до мене і трохи перечекати, бо дощ занадто вже розійшовся. Я пішов за ним, бо ми, виявилось, зустрілися на порозі дому, в якому він жив. У кімнаті Митрополит ні словом не згадав про те, що я зробив у колегії. Але він розпитав уважно: де тепер живу та чи вчуся де-небудь. Я йому розповів, що вчуся у Відні в університеті, а тепер живу тут на лекції у п. Романчука і вчу його дітей. – А чи ви пишете тепер вірші – запитав мене. – Пишу – відповів я, але ще не маю на збірник. – А чи маєте видавця? – Ні, поки що не маю. – Отже, коли викінчите збірку а не матимете видавця, то зверніться до мене, я видам ваші вірші незалежно від змісту. А потім Митрополит ще досить довго балакав зі мною. Коли ущух дощ, я подякував і встав, щоб попрощатися. Митрополит відвів мене аж до дверей і запитав: – Коли ж ви дозволите віддати вам візиту, пане Карманський? Це мене просто збентежило. Після всього того що зайшло він, великий достойник, хоче мені, маленькому чоловічкові, молодому хлопцеві, віддати візиту! Я сам не знаю чому сказав: – У четвер в четвертій годині прошу ласкаво зайти до мене і подав адресу. – Добре, сказав Митрополит, точно в четвертій годині в четвер буду у вас. Я поклонився і вийшов. Сьогодні понеділок і я не знаю, що робити. – Нічого не робіть, а скажіть тільки пані Романчуковій, відповів я, і вона все зробить сама.

Коли Карманський оповів подію пані Романчуковій і спитав її, що він має робити і де прийняти Митрополита, то вона була, як то кажуть, в десятому небі. – Це мені честь, я сама його прийму тут, у цьому великому салоні. Зрозуміло, що то мусить бути кава, тістечка й овочі, бо то по обіді якраз в 4 години. Та ще можна вино поставити, біле рефоско, може хто з панів схоче.

В четвер Карманський просив мене, щоб і я був присутній, щоб було більше людей, то і йому буде легше. Я очевидно згодився і весь час обмірковував цю справу.

Той високий чернець з бородою, що був у парі з низьким, так таки, як виявилось, і був Митрополит Андрей Шептицький. Але який він був відмінний від російських православних архиєреїв і митрополитів! Там і подумати не можливо про таке віддання візиту. Мені пригадалася Побідоносцевська система, яка старалася зробити з православних священників другу жандармерію. А далі низький культурний рівень російських попів, спричинений Восторговським способом виробу попів з малограмотних сільських учителів за три місяці і т.ін.

В четвер точно в 4 години з'явився Митрополит Андрей з братом Йосифом у Романчуковім пансіонаті. Його зустріли гремяльно Карманський і пп. Романчуки. Карманський познайомив Митрополита з Романчуками і потім зі мною. Митрополит спочатку розмовляв з панєю Романчуковою і Романчуком, а потім зі мною. Мені він сказав, що моє прізвище йому знайоме, але він не пригадає собі, звідкіль. Я сказав, що може він читав мою статтю про українські церкви в Записках Наукового Товариства ім. Шевченка за 1906 рік. Тоді Митрополит пригадав, що власне так воно і є. Я йому сказав між іншим, що ім'я Шептицьких я часто зустрічав на церковних книгах, особливо митрополитів Анастасія і Льва на Шептичах Шептицького, та що такі книжки існують по сільських церквах Київської, Подільської і Волинської губернії. Потім я оповів, що пізнав одного священника Шептицького в Україні, а саме у Фастові в 1905 році. Це був молоденький римо-католицький священник, що мав дуже гарний голос-тенор і прекрасно правив Службу Божу.

Митрополит мене розпитував дуже просто і мило, і з ним було незвичайно легко балакати. Він мене спитав, чим власне я займаюся. Я сказав, що я саме збираю у Києві матеріали для музеїв, головним чином для Київського Городського Музею, але теж потрохи займався розкопками археологічними. Він тоді запитав, що я тут, у Льоврані, роблю. Я відповів, що я висланий за кордон замість Сибіру на три роки, і думаю вернутися з Льоврани до Львова, як тільки поправиться моє здоров'я, себто зникне плеврит і там буду бачити. – А чи не мали б ви охоти працювати знову при музею? Я сказав, що з великою приємністю. Тоді Митрополит відповів: – Мені є знайомий один директор церковного музею, а саме др. Свенціцький, я його попрошу і думаю, що він там знайде для вас якенебудь місце, правда, з оплатою невеликою. Я заявив, що за платою не дуже гонюся, бо зможу прожити різними заробітками, напр. писанням по часописах, окрім того одержую допомогу від брата та від батька, так що мені стане на прожиття. – Одже, як будете у Львові, то зайдіть у музей, що міститься в помешканні при церкві св. Юра, і познайомтеся там з директором Свенціцьким, а я попрошу його якось там вас примістити. Я подякував Митрополитові з великим задоволенням. Мені дуже подобалась його привітливості і дбайливості про зовсім невідому йому людину, якою був я.

Митрополит Кир Андрей зробив на мене величезне враження вже при цій першій зустрічі. Це враження тільки зміцнялося при дальших, пізніших зустрічах, про які я може колись згадаю. Як своїм розумом, так і шляхетністю душі він перевищував інших людей не менше, як перевищував їх своїм ростом. При тому всьому простота і делікатність просто приворожували до нього кожного, хто мав щастя з ним зазнайомитись.

Я прослужив у митрополитовому музею три роки і всі зустрічі з Митрополитом тільки підкріпляли мої початкові враження. Він був глибокий естет, і всі його поступки були зв'язані цим естетичним почуттям незвичайно гармонійно, так що в його вчинках не було ніколи нічого дріб'язкового. Його дух на все глядів з висоти і не допускав порушити гармонію вчинків.

Нехай же буде вічна пам'ять Його святих душ і світлому імені!

Україна має свою «Стіну Плачу». На світлинній експозиції, яку нещодавно відкрили на Андріївському Узвозі в Києві. Там українські воїни, які загинули в боротьбі з російським наїзником в період до 10 жовтня 2014 року. Вічна пам'ять Лицарям!

ПОВЕРТАЄТЬСЯ «ХОЛОДНА ВІЙНА»? Камо грядеши, Україно?

16 листопада Владімір Путін дочасно покинув саміт «великої двадцятки» в Австралії не дочекавшись другого дня засідань. Він завжди втікає, ховається в печеру, коли наляканий, коли не знає, що робити (правда, таке не часто траплялося).

Першого ж дня йому довелося пережити чимало прищипок, зокрема, під час обідньої перерви сидів сам один за столиком, і коридорами вештався сам, в залі засідань посадили його в кінці стола, політики щедро промовляли до нього гіркими словами. Найбільше запам'ятався прем'єр-міністр Канади Стівен Харпер, який під час церемонії привітання сказав Путіну таке: «Гадаю, я маю потиснути вам руку, але я можу сказати вам лише одне: забирайтеся геть з України» (нарешті хтось сказав йому правду просто в очі і відразу всім стало легше). Так ось, західні лідери притискали «Вову», а представники інших держав зайняли нейтральну позицію (це добре). Дружити з «Вовою» ніхто не бажав і він перетворився для світу на маленького смердючого щурика. Це чіткий сигнал російським елітам: Путіна вже можна (і треба) замінювати кимось іншим; сигнал осо-

бливо олігархам: Путін вже не спроможний захистити ваші мільярди.

Основне питання нині таке: після Австралії мешканці Росії об'єднуються довкола свого вождя-ізгоя ще більше, чи почнуть нарешті думати і робити висновки?

Загалом, зустріч в Австралії, це для України приємна демонстрація західної підтримки, але, з другого боку, ми отримуємо «путіна», якого об'єднаний Захід демонстративно відкинув. Путін зараз сидить в печері злий, наляканий і замишляє помсту: нам, Америці, Німеччині, усім... (Г. Кобильницький)

Коментар Богдана Яременка. Путін відступив. Вперше змушений був рятуватися втечею. Поки що лише з саміту «великої двадцятки». Але, тепер маємо в цьому повне переконання, – це початок великої поразки Росії.

В чому сила, брат? У правді. Правда, висловлена чітко, впевнено, неодноразово,

зробила перебування Путіна в Австралії не лише нестерпним, але і неможливим. Саме об нашу українську правду розбилася путінська пропаганда і дипломатія в Австралії. Об неї розіб'ються полчища путінських орків в Україні.

Путін не міг не знати, що низка держав «великої двадцятки» не сприймають його позицію. Знав, але поїхав. Думав, що впорається з «гнилими західними лібералами». Без сумніву, у світі є певне схвалення чи симпатія до дій Росії. Не тому, що вона відбирає території, а тому, що наважилась кинути виклик домінації США. Який же висновок з австралійського фіаско зробить ця частина світу? На мою думку, очевидний: не варто поспішати підтримувати Росію. Дуже рано

дехто взявся хоронити США, європейську і трансатлантичну єдність. Світ би з іронією спостерігав за російсько-американською дуеллю. Але коли однією мовою говорять США, Канада, Великобританія, Австралія, Німеччина... Коли в результаті звичайної дискусії з ними Путін тікає – це простий і зрозумілий сигнал. Російські симпатичники зараз нагадуватимуть вболівальників, які пригнічено розкодаються зі стадіону в результаті поразки своєї команди, хоча залишається ще з півгодини ігрового часу.

Свідками гри і поразки Путіна стали саме ті країни, яким відводиться велика роль в зовнішньополітичній доктрині багатополарності і нового світоустрою Путіна: Китай, Бразилія, Індія. Відповідні ви-

сновки зроблять і ті, кого ми вважаємо «слабкою ланкою» антипутінського фронту.

Чи розіллє це Путіна? Чи вдасться він до радикальних дій у відповідь? Ще й як! Не маю сумнівів, що команди посипались вже з літака по дорозі з Австралії. Але це зовсім не означає, що австралійський саміт пішов нам на шкоду. Якби Путін повернувся з Австралії зі щитом, він сприйняв би це як повний карт-бланш роботи з нами, що захоче. Наш ворог не змінився, лише став знервованим і менш самовпевненим. Але наші друзі стали більш сконцентрованими, зібраними і консолідованими. Це і є основний підсумок австралійського саміту. Цей саміт не скасовує для нас війну. Він додає сили її виграти.

КНИГИ, ЯКІ ВАРТО ПРИДБАТИ

В Українському Католицькому Університеті за посередництва Інституту Екуменічних Студій та Інституту св. Климента Папи у Римі відбулись презентації наступних видань: «Йосиф Сліпий. Спомини», праці Кирила Королевського «Митрополит Андрей Шептицький» та «Уніятизм».

Робота над згаданими виданнями була тривалою та кропіткою, однак ці важливі публікації є надзвичайно цікавими та глибокими. Ми переконані, що серед читачів «ХГ» будуть особи, які захочуть їх придбати.

1. «Йосиф Сліпий. Спомини» – 25 євро
2. «Митрополит Андрей Шептицький» – 20 євро
3. «Уніятизм» – 5 євро

Замовляючи, не забудьте вказати, скільки вам треба примірників та яким шляхом передати.

Кошти можна перерахувати на рахунок УКУ як добровільну пожертву.

о. д-р Іва Дацько, президент Інституту Екуменічних Студій

Поштова адреса: Інститут Екуменічних Студій, вул. Ларіона Свенціцького 17, Львів 79011

Електронна адреса: ies@ucu.edu.ua

Телефон: +38 032 2409940 (внутр. 273)

Інтернетсторінка: www.ekumenicalstudies.org.ua